

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ
ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ**

**Αθήνα, 16 - 06 - 2020
Αριθ. πρωτ.: 37073**

Ταχ. δ/ση: Σταδίου 27, Αθήνα
Ταχ. κώδικας: 101 83
Πληροφορίες: Α. Κουτσελάκη
Δ. Στεργίου
Τηλέφωνα: 2131364033
2131364315
Φαξ: 2131364354
Ηλεκ. ταχυδρ.: koinovouleftikos@ypes.gr

Προς:
Τη Βουλή των Ελλήνων
Διεύθυνση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων &
Αιτήσεων Κατάθεσης Εγγράφων

Κοινοποίηση:
Βουλευτή κα Φωτεινή Μπακαδήμα
Βουλή των Ελλήνων

Θέμα: Κοινοβουλευτικός Έλεγχος

Σχετ.: Η υπ' αριθμ. πρωτ. 3499/22-01-2020 Ερώτηση

Σε απάντηση της ανωτέρω Ερώτησης, που κατέθεσε η Βουλευτής κα Φωτεινή Μπακαδήμα, με θέμα «Κατάργηση Προγράμματος Φιλόδημος», κατά λόγο αρμοδιότητας, σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

Το Πρόγραμμα «Αντώνης Τρίτσης» θεσμοθετήθηκε στην βάση του άρθρου 69 του ν.4509/2017 (Α' 201), όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο τεσσαρακοστό τέταρτο της από 30.3.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (Α' 75), το οποίο κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 4684/2020 (Α' 86).

Ο σκοπός, οι στόχοι και οι πόροι του Προγράμματος καθορίζονται σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 22766/09-04-2020 (Β' 1386) Κοινή Απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Εσωτερικών, «Ειδικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα ΟΤΑ α' και β' βαθμού, συνδέσμων Δήμων και Νομικών Προσώπων ΟΤΑ: Πρόγραμμα Ανάπτυξης και Αλληλεγγύης για την Τοπική Αυτοδιοίκηση "Αντώνης Τρίτσης"». Ειδικότερα, στόχους του νέου προγράμματος ανάπτυξης και αλληλεγγύης της αυτοδιοίκησης αποτελούν: α) η βελτίωση και ο εκσυγχρονισμός των βασικών υποδομών των ΟΤΑ α' και β' βαθμού των Συνδέσμων Δήμων και των νομικών προσώπων των ΟΤΑ, με στόχο τη βιώσιμη ανάπτυξη και την ασφάλεια και ποιότητα ζωής των πολιτών, β) η επανεκκίνηση της κοινωνικής και οικονομικής ζωής, η εξομάλυνση των συνεπειών της κρίσης εξαιτίας του κορωνοϊού, η προστασία της δημόσιας υγείας και η ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και της τοπικής οικονομίας, γ) η εκτέλεση δράσεων και πρωτοβουλιών κοινωνικής συνοχής και αλληλεγγύης και ειδικότερα η στήριξη των δομών παροχής κοινωνικών υπηρεσιών της τοπικής αυτοδιοίκησης, δ) η εισαγωγή τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας στη σχέση της τοπικής αυτοδιοίκησης με τον πολίτη με στόχο την εμπέδωση της έννοιας του ψηφιακού πολιτισμού, ε) η ενίσχυση της ανταπόκρισης της διοίκησης στους τομείς αρμοδιότητας της τοπικής αυτοδιοίκησης με τη συνεχή ενσωμάτωση νέων αναγκών και απαιτήσεων και ο εκσυγχρονισμός του θεσμού της πολιτικής προστασίας σε τοπικό επίπεδο.

Οι στόχοι του Προγράμματος υλοποιούνται μέσω μελετών για την ωρίμανση πράξεων, καθώς και της τρέχουσας και της επόμενης προγραμματικής περιόδου του ΕΣΠΑ, κατασκευής τεχνικών έργων, της προμήθειας αγαθών και υπηρεσιών με αναπτυξιακό και περιβαλλοντικό πρόσημο, καθώς και μέσω οποιαδήποτε άλλης πρόσφορης δράσης στους τομείς αρμοδιότητας των ΟΤΑ Α και Β' βαθμού των Συνδέσμων Δήμων και των νομικών προσώπων των ΟΤΑ, όπως ενδεικτικά: περιβάλλον, απασχόληση, ποιότητα ζωής και εύρυθμη λειτουργία των πόλεων και των οικισμών, ανακύκλωση, πολιτική προστασία, δημόσια υγεία, κοινωνική συνοχή και αλληλεγγύη, παιδεία, πολιτισμός, αθλητισμός.

Σύμφωνα με το άρθρο 4 «Πόροι Προγράμματος» της ανωτέρω Κ.Υ.Α., ο συνολικός προϋπολογισμός του Προγράμματος «Αντώνης Τρίτσης» για όλη την προγραμματική περίοδο, ανέρχεται σε δύο δισεκατομμύρια πεντακόσια εκατομμύρια (2.500.000.000,00) ευρώ. Τα χρήματα αυτά εξασφαλίζονται με δανεισμό από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων (Τ.Π.Δ.), μέσω υπογραφέντος σχετικού Μνημονίου Συνεργασίας του ΥΠΕΣ με το ΤΠΔ, και προέρχονται από ίδιους πόρους του Τ.Π.Δ. συγχρηματοδοτούμενου με πόρους της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (Ε.Τ.Επ), η δε προγραμματική περίοδος είναι τα έτη 2020 - 2023, με δυνατότητα παράτασης.

Η χρηματοδότηση έργων, προμηθειών, μελετών και υπηρεσιών που εντάσσονται στο Πρόγραμμα πραγματοποιείται μέσω αναπτυξιακών δανείων που χορηγούνται από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων (Τ.Π.Δ.), συνομολογούνται με δανειακές συμβάσεις μεταξύ του δικαιούχου και του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων και αποπληρώνονται από πόρους του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (Π.Δ.Ε.) του Υπουργείου Εσωτερικών, μέσω λογαριασμού που συστήνεται στο Τ.Π.Δ. για το σκοπό αυτό.

Οι θεμελιώδεις διαφορές του νέου προγράμματος, αλλά και η αδήριτη ανάγκη κάλυψης των αναπτυξιακών προτεραιοτήτων των Ο.Τ.Α., ώθησαν την πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Εσωτερικών στην κατάργηση του προγράμματος «ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ Ι» και την αντικατάστασή του, με νέο πρόγραμμα που έχει εξασφαλισμένη χρηματοδότηση, μέσω υπογραφέντος μνημονίου συνεργασίας μεταξύ του Υπουργείου Εσωτερικών και του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων.

Ειδικότερα και εντελώς ενδεικτικά:

- α) Το πρόγραμμα «ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ Ι» είχε ημερομηνία λήξης την 31.12.2019 και δεν είχε εξασφαλισμένη χρηματοδότηση. Σημειωτέον ότι η προηγούμενη Κυβέρνηση είχε υποσχεθεί εντάξεις έργων ύψους 1,235 δισεκατομμυρίων έχοντας εξασφαλισμένη χρηματοδότηση μία δανειακή σύμβαση από το ΤΠΔ ύψους 134 εκατομμυρίων ευρώ (!!!) και δέσμευση ολοκλήρωσης των έργων την 31.12.2019 (πράγμα πρακτικά και ουσιαστικά αδύνατο. Γι' αυτό και το ΤΠΔ προέβη σε αναγκαστική παράταση της εν λόγω ημερομηνίας μέχρι την 31.12.2020). Αντίθετα το νέο Πρόγραμμα «Αντώνης Τρίτσης» έχει απολύτως εξασφαλισμένη χρηματοδότηση 2,5 δισεκατομμυρίων ευρώ με Μνημόνιο Συνεργασίας με το ΤΠΔ συγχρηματοδοτούμενο με πόρους από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων. Οι άξονες του νέου προγράμματος είναι διευρυμένοι, ώστε να απηχούν τα νέα κοινωνικά, οικονομικά και τεχνολογικά δεδομένα, χρηματοδοτώντας δράσεις και έργα πολιτικής προστασίας, βιώσιμης ανάπτυξης, έξυπνες πόλεις, Εφαρμογές Διαδικτύου των Πραγμάτων (Internet of Things), ανακύκλωσης, προστασίας της δημόσιας υγείας, αλλά και δράσεις κοινωνικής συνοχής και αλληλεγγύης και δράσεις μετριασμού των φαινομένων κοινωνικού αποκλεισμού.
- β) Το πρόγραμμα της προηγούμενης Κυβέρνησης «ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ Ι» εξαιρούσε εκ των πραγμάτων 66 Δήμους του Νομού Αττικής και 14 Δήμους του Νομού Θεσσαλονίκης, ήτοι συνολικά 80 Δήμους, από έργα. Αντίθετα το πρόγραμμα «Αντώνης Τρίτσης» παρέχει τη δυνατότητα σε όλους τους Δήμους ολόκληρης της Ελλάδας, χωρίς αποκλεισμούς, να διεκδικήσουν και εκτελέσουν έργα ανάλογα με τις ανάγκες τους. Επιπλέον, στο νέο πρόγραμμα, προβλέπονται διαδικασίες ενδυνάμωσης αδύναμων δικαιούχων (μέσω τεχνικής βοήθειας και εργαλείων τεχνικής υποστήριξης), ώστε να μπορούν να συμμετάσχουν όλοι οι δήμοι ισότιμα στη διεκδίκηση, ανάληψη, παρακολούθηση και εκτέλεση των έργων.
- γ) Το νέο πρόγραμμα προβλέπει δυνατότητα δανειοδότησης απευθείας του Υπουργείου Εσωτερικών (ΥΠ.ΕΣ.), για τη χρηματοδότηση των Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού σε περιπτώσεις έκτακτων και επείγουσών συνθηκών. Η δανειοδότηση του ΥΠ.ΕΣ. πραγματοποιείται με Κοινή Απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων και αφορά κάλυψη συγκεκριμένης κατεπείγουσας ανάγκης.
- δ) Το νέο πρόγραμμα προβλέπει αξιοκρατικές και διαφανείς διαδικασίες ένταξης από συλλογικό όργανο και όχι απλώς «με απόφαση Υπουργού» όπως το πρόγραμμα «ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ Ι». Η Επιτροπή Αξιολόγησης θα συγκροτείται με διευρυμένη σύνθεση, στην οποία μετέχουν στελέχη της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης και Εφαρμογής του ΥΠ.ΕΣ., της Ε.Ε.Τ.Α.Α., της Κ.Ε.Δ.Ε. και της ΕΝ.Π.Ε., αλλά και δύο (2) ιδιώτες εμπειρογνώμονες. Μέσω της διευρυμένης σύνθεσης επιτυγχάνεται η πλέον πρόσφορη επιλογή των έργων και υπηρεσιών που θα προτείνονται προς ένταξη.

ε) Το νέο πρόγραμμα θεσπίζει διαδικασίες παρακολούθησης και αξιολόγησης, οι οποίες ανατίθενται σε συλλογικό όργανο, το οποίο διασφαλίζει την ορθή εκτέλεση των έργων και τη μέγιστη απορρόφηση των πόρων.

στ) Τέλος, επειδή η Διοίκηση οφείλει να έχει συνέχεια και συνέπεια, με το νέο πρόγραμμα προβλέπεται:

- η μεταφορά ενταγμένων στο πρόγραμμα «ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ Ι» έργων που δεν είχαν χρηματοδότηση, στα Προγράμματα (ΠΕΠ και ΕΠ) του ΕΣΠΑ,
- τα έργα που έχουν ενταχθεί στο πρόγραμμα «ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ Ι» και δεν μεταφέρονται σε αντίστοιχα περιφερειακά και τομεακά επιχειρησιακά προγράμματα του ΕΣΠΑ, με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, μεταφέρονται στο σύνολό τους στο Πρόγραμμα «Αντώνης Τρίτσης» και χρηματοδοτούνται σύμφωνα με τις διατάξεις της Κ.Υ.Α.

Εκ των ανωτέρω, καθίσταται σαφές ότι το πρόγραμμα «Αντώνης Τρίτσης» διαφέρει δομικά και ουσιαστικά από το πρόγραμμα «ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ Ι», τόσο στην πραγματική δυνατότητα υλοποίησής του και στην κάλυψη των αναπτυξιακών αναγκών των Ο.Τ.Α., όσο και στο σχεδιασμό, παρακολούθηση και εκτέλεσή του.

Συνεπώς, επισημαίνεται ότι η απόφαση και τυπικής διακοπής του προγράμματος «ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ Ι» δεν υπήρξε αποτέλεσμα πολιτικής ή κομματικής ιδιοτέλειας, όπως αποδεικνύεται άλλωστε και από το γεγονός της διατήρησης του προγράμματος «ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ ΙΙ» το οποίο είχε εξασφαλισμένη χρηματοδότηση από το εθνικό ΠΔΕ, αλλά σχετίζεται με πραγματικά δεδομένα και ελλείψεις εκείνου του προγράμματος.

Πλέον των ανωτέρω, με τις διατάξεις των άρθρων 2, 3 και 4 του ν. 4674/2020 δόθηκε λύση στην υποστελέχωση των Τεχνικών Υπηρεσιών των Ο.Τ.Α., ώστε όλες οι ενταγμένες προτάσεις να υλοποιηθούν, να εκτελεστούν τα έργα και να αποδοθούν στις τοπικές κοινωνίες προς χρήση. Πέραν αυτού, με τις διατάξεις του άρθρου 95 του ν. 4674/2020 αναμορφώθηκε το θεσμικό πλαίσιο σύνταξης και θεώρησης μελετών από τους Ο.Τ.Α. α' βαθμού, προς την κατεύθυνση απάλειψης στρεβλώσεων και παθογενειών του παρελθόντος και εκσυγχρονίζεται –κατά το δυνατόν- το θεσμικό πλαίσιο των προγραμματικών συμβάσεων μεταξύ των Ο.Τ.Α. και λοιπών δημόσιων νομικών προσώπων.

Από την επισκόπηση των έως σήμερα ψηφισθέντων νομοθετημάτων γίνεται αντιληπτό πως επιχειρείται να δοθούν λύσεις σε χρονίζοντα ζητήματα ετών, να αναμορφωθεί το θεσμικό πλαίσιο της αναπτυξιακής προοπτικής των Ο.Τ.Α. και να ενισχυθεί με κάθε τρόπο η ελλιπέστατη χρηματοδότηση των επενδυτικών δραστηριοτήτων τους, με διαφάνεια και συμμετοχή των εκπροσώπων της αυτοδιοίκησης.

Περαιτέρω, αναφορικά με το τρίτο ερώτημα της ερώτησης, επισημαίνουμε ότι δεν έχει περιέλθει σε γνώση του Υπουργείου μας υποβληθείσα αίτηση ακύρωσης κατά της υπουργικής απόφασης του προγράμματος «ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ». Επισημαίνεται, ωστόσο, πως η ΚΕΔΕ και μερίδα δήμων προσέφυγαν στο ΣτΕ για την ακύρωση της υπ' αριθμ. οικ.2/6748/ΔΛΓΚ/19 (ΦΕΚ 104 Β/24-01-2019) απόφασης του Αν. Υπουργού Οικονομικών «Καθορισμός λειτουργίας τραπεζικών λογαριασμών και ταμειακός προγραμματισμός, των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης που υπάγονται στην παράγραφο 10 του άρθρου 69Α του ν. 4270/2014 όπως ισχύει». Η εν λόγω αίτηση απερρίφθη από το Συμβούλιο της Επικρατείας με τις υπ' αριθμ. 698-702/2020 και 714-719/2020 Αποφάσεις της Ολομέλειας.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΘΕΟΔΩΡΙΚΑΚΟΣ